

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	27 augustus 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-BSB-2020-0909	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	8212FB5D	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	1 juli 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften	ONDERWERP	Ontheffing beheer en schadebestrijding

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 1 juli 2020 van de Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude om ontheffing in het kader van artikel 3.3 eerste lid van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in artikel 3.3, eerste lid, en 3.17, eerste lid, van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 en Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 hebben wij besloten u:

Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in;

- artikel 3.3, eerste lid van de wet voor het doden van de spreeuw (*Stumus vulgaris*) met een geweer, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, ter ondersteuning van verjaagacties ter voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de wet voor wat betreft het gebruik van het geweer:
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer gedurende van een uur voor zonsondang tot een uur na zonsondergang, ten aanzien van schade aan olifantsgras;
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet;
- ontheffing wordt verleend voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025 (hierna: FBP).

II. Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht en ziet op het doden van spreeuwen met een geweer, honden, niet zijnde lange honden, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds ter ondersteuning van verjaagacties gedurende een uur voor zonsondang en een uur na zonsondergang dit in het belang van beperking en voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen: betreffende fruitpercelen in de periode 1 juni t/m 31 oktober en agrarische percelen met olifantsgras in de periode 1 augustus t/m 30 november. Dit is nader omschreven in het FBP in Hoofdstuk 18.5. Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, 3.3, 3.4, en 3.26 van de wet voor wat betreft de spreeuw voor de perioden zoals vermeld in de bijlagen A en B voor de duur van het FBP.

III. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan Hoofdstuk 3 Soorten van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017, Besluit Natuurbescherming en het goedgekeurde Faunabeheerplan 2019-2025.

De spreeuw is een van nature in Nederland in het wild levende diersoort, welke beschermd is ingevolge artikel 3.1. eerste lid, van de wet.

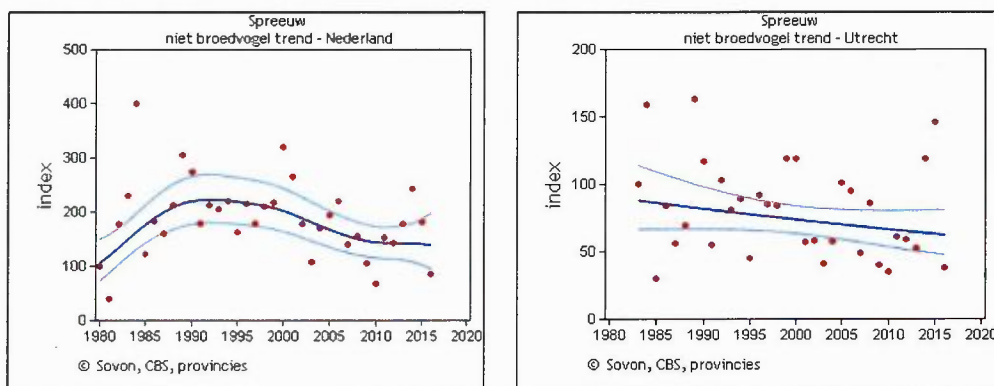
IV. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag is door ons op 1 juli 2020 ontvangen.

V. Toetsing beheer en schadebestrijding

Aantalsontwikkeling

Sovon heeft voor de jaren 2013-2015 een gemiddelde broedpopulatie van 450.000-750.000 broedparen geschat. Het aantal broedparen samen met hun aanwas zorgen voor grote aantallen spreeuwen gedurende de zomerperiode. Landelijk is de spreeuw als broedvogel voor de eeuwwisseling sterk achteruitgegaan; sinds de eeuwwisseling is de achteruitgang geringer. Binnen de provincie Utrecht is de initiële afname minder zichtbaar. De afgelopen jaren is er sprake van een stabiele trend met tussen de jaren grote schommelingen. Oorzaak van deze afname wordt toegeschreven aan een verslechterde overleving van jonge spreeuwen, mogelijk als gevolg van een minder aanbod aan geschikt foerageerhabitat en een toename in predatiedruk. De aantallen spreeuwen buiten de broedperiode laten, zowel landelijk als binnen de provincie Utrecht, een afnemende trend zien. Deze trend heeft betrekking op de winterperiode en dus op de aantallen hier overwinterende spreeuwen.

Figuur 1: Geïndexeerde trend van de spreeuw als niet broedvogel in Nederland en Utrecht, periode 1975-2016. Gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT) in december. Referentiejaar 1980 = 100% (Bron: Sovon).

Landbouwschade

Spreeuwen kunnen schade veroorzaken aan zacht fruit, druiven, pit- en steenvruchten, riet- en griendteelt en olifantsgras. Eind mei nemen de aantallen spreeuwen toe als gevolg van het in korte tijd uitvliegen van grote aantallen jongen. In de fruitteelt kan dan schade optreden in de vorm van vraat- en pikschade, vervuiling en vernieling door takbreuk. Aangepikte vruchten gaan rotten en kunnen hierdoor het overige fruit aantasten. In het najaar verzamelen spreeuwen zich in grote groepen die uit (tien)duizenden exemplaren kunnen bestaan. Gedurende de nacht zoeken ze een gemeenschappelijke slaapplek in onder andere percelen van riet-, griendteelt en olifantsgras. Door de grote aantallen gaan de gewassen plat liggen waardoor rotting inzet en het gewas verloren gaat.

De in de onderstaande tabel weergegeven getaxeerde schadebedragen door BIJ12 Faunazaken geven een minimale weergave van schade veroorzaakt door spreeuwen in de provincie Utrecht. De taxaties zijn uitgevoerd door BIJ12 Faunazaken nadat een grondgebruiker een aanvraag tegemoetkoming faunaschade heeft ingediend bij BIJ12 Faunazaken. In de afgelopen beheerperiode is er alleen schade door de spreeuw in de fruitsector en aan olifantsgras getaxeerd. Niet in aanmerking komt schade door vogels aan bessen- en kleinfruitteelt, kersen, druiven en wijnbouw. De schadecijfers tot 2015 zijn onvolledig, omdat de spreeuw tot 2015 een provinciaal vrijgestelde diersoort was. Schade door spreeuwen kwam toen niet in aanmerking voor een tegemoetkoming. In 2017 is voor € 7.832,50 aan schade veroorzaakt door de aanwezigheid van grote groepen overnachtende spreeuwen in olifantsgras. Deze percelen bevonden zich in het werkgebied van de Wildbeheereenheid (hierna: WBE) Kromme Rijn.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gewassen						
Appels (€)	319	-	-	0	0	-
Peren (€)	807	-	-	0	0	-
Olifantsgras (€)	0	0	0	0	0	7.833
Totaal (€)	1.126	0	0	0	0	7.833

Figuur 2 : Overzicht van de getaxeerde schade veroorzaakt door spreeuwen per jaar (Bron: BIJ12 Faunazaken, database april 2018 incl. taxatierapport olifantsgras 2017).

Resultaten evaluatie en gevoerd beheer

Het Faunabeheerplan 2014-2019 had als doelstelling om de schade aan de landbouw op een maatschappelijk aanvaardbaar niveau te houden vergelijkbaar met de periode van 2009-2014. Door de afwisselende beleidsregels van schadetegemoetkomingen voor schade door vogels aan fruitteelt is het toetsen van de doelstelling op de data van BIJ12 Faunazaken door onderschatting niet op een correcte wijze mogelijk. Niet gevalideerde schadegegevens worden niet geregistreerd door BIJ12 Faunazaken. In 2017 is op één bedrijf schade door spreeuwen gevalideerd, maar dit was, gezien de voorgaande jaren, een uitzondering.

Overzicht gedode dieren

De meeste spreeuwen zijn geschoten in de regio's met de meeste fruitteelt, namelijk in de WBE Kromme Rijn waarbinnen ook de meeste schadetaxaties geregistreerd zijn.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
WBE						
Kromme Rijn	1.117	2.444	4.083	3.475	3.068	529
Lopikerwaard	0	0	0	0	49	0
Tussen Vecht en Oude Rijn	0	0	0	601	180	532
TOTAAL UTRECHT	1.117	2.444	4.083	4.076	3.297	1.061

Figuur 3 : Overzicht van aantal gedode spreeuwen per WBE, 2012-2017 (Bron: FBE Utrecht).

Preventieve maatregelen

Uit onderzoek blijkt dat de spreeuw het meest effectief wordt geweerd met behulp van netten of via akoestische of visuele afschrik methoden. Met name netten zijn hierbij bewezen effectief maar wel een zeer kostbare methode en vooral geschikt bij hoge schadedruk. Bij minder hoge schadedruk kunnen imitaties van predatoren en akoestische middelen een beter alternatief zijn. Het faciliteren van natuurlijke predatoren om de schade te beperken is onvoldoende onderzocht. Het aanpassen van het habitat is ook een minder onderzochte mogelijkheid om met natuurlijke middelen schade te beperken. Bij alle verjagingsmiddelen is het van groot belang om al vroeg in het jaar preventieve middelen te plaatsen om zo het habitat onaantrekkelijk te maken voordat schade ontstaat. Werende middelen als netten zijn enkel bij fruitteelt toepasbaar waarbij de investeringen niet in verhouding staan tot de opbrengsten en de schade. Akoestische en visuele middelen hebben een schadebeperkingseffect maar bij het massaal voorkomen van spreeuwen in het fruit zijn genoemde middelen niet afdoende gebleken. De mogelijkheid tot verjaging met ondersteunend afschot dient bij dreiging ingezet te kunnen worden om zo belangrijke schade te voorkomen.

Gunstige staat van instandhouding

De landelijke indicatieve staat van instandhouding van de spreeuw is voor broedvogels gekenmerkt als 'matig - ongunstig'. Dit in tegenstelling tot de landelijke indicatieve staat van instandhouding van de niet-broedvogels, deze is namelijk gekenmerkt als 'gunstig'. Het toekomstperspectief voor de spreeuw als broedvogel is 'gunstig' en als niet broedvogel 'matig-ongunstig'.

De afgelopen 10 jaar is de populatie zowel landelijk als provinciaal stabiel. Ook geeft de indicatieve staat van instandhouding van Sovon aan dat de huidige staat van niet-broedvogels gunstig is en die van broedvogels een gunstig toekomst perspectief hebben. Gezien het beperkt gebruik van de ontheffing, in relatie tot fruit en kwetsbare slaapplekken, is een negatief effect op de staat van instandhouding niet aannemelijk. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Middelen

In artikel 3.25, eerste lid, van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van dieren mogen worden gebruikt. Op grond van het derde lid van dit artikel worden slechts middelen aangewezen die nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen, dan wel beperken.

Duur en perioden

Er wordt ontheffing gevraagd om in de periode van 1 juni t/m 31 oktober gebruik te mogen maken van een geweer bij het uitvoeren van ondersteunend afschot, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds bij verjaging gedurende het uur voor zonsopkomst en het uur na zonsondergang op fruitpercelen. Tevens wordt er ontheffing gevraagd om in de periode van 1 augustus t/m 30 november gebruik te mogen maken van een geweer bij het uitvoeren van ondersteunend afschot en haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds bij verjaging gedurende het uur voor zonsopkomst en het uur na zonsondergang op agrarische percelen met olifantsgras. Dit is verboden op grond van artikel 3.16, eerste lid, onder a van het Besluit natuurbescherming. In artikel 3.26, derde lid van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing, genoemd in artikel 3.25, eerste lid van de wet, ook ontheffing kan worden verleend van dit verbod. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, (dieren) welzijn en milieu.

In het FBP is aangegeven dat het nodig is om ook in de vroege en late schemer zijnde een uur voor zonsopgang en een uur na zonsondergang afschot te kunnen plegen. Juist het gebruik tijdens deze extra uren is essentieel om het beoogde beheer te kunnen uitvoeren en om daarmee de doelen zoals in het FBP geformuleerd te kunnen realiseren. De belangen die hierbij in het geding kunnen zijn, zijn veiligheid en (dieren-) welzijn. Naar ons oordeel is er in de schemerperiode voldoende licht om invallende spreeuwen te schieten en zo te voorkomen dat deze percelen met olifantsgras als overnachtingsplaats gebruiken.

VI. Conclusie

Gezien het FBP en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 en gelet op de naar voren gebrachte en hierboven beschreven feiten en omstandigheden, zijn wij van oordeel dat, in het belang van ter voorkoming en beperking van belangrijke schade aan landbouwgewassen, ontheffing kan worden verleend voor ondersteunend afschot en het gebruik van haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds.

Ten aanzien van afschot gedurende het uur voor zonsopkomst en het uur na zonsondergang overwegen wij als volgt. Het Faunabeheerplan bevat geen nadere onderbouwing waarom afschot in de betrokken periode is vereist. In het plan is verder aangegeven dat voor de fruitteelt ontheffing wordt gevraagd voor de periode tussen zonsopgang en zonsondergang. Wat betreft de schade aan olifantsgras achten wij aannemelijk dat bestrijding in deze periode wel noodzakelijk is nu de schade ontstaat als gevolg van het gebruik als slaapplek. Het schieten met een hagelgeweer in een (dichtbezette) slaapplek achten wij onwenselijk nu hierbij onvoldoende zicht is op de vogels en dit onnodig lijden tot gevolg kan hebben. Ondersteunend afschot wordt daarom alleen toegestaan op percelen direct grenzend aan de slaapplek en op de slaapplek rondvliegende en invallende vogels in de schemerperiode.

Voor fruitpercelen wordt de ontheffing beperkt tot de wildbeheereenheden Kromme Rijn en Tussen Vecht en Oude Rijn nu, gelet op de informatie uit het faunabeheerplan alleen hier schadebestrijding heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van het jachtveldvereiste overwegen wij als volgt. Er is niet nader onderbouwd waarom een ontheffing van dit vereiste. Daarbij verwijzen we ook naar het plan zelf waarin is opgenomen dat hiervoor alleen ontheffing wordt aangevraagd indien de noodzaak hiertoe gedegen is gemotiveerd door de initiatiefnemer. Een dergelijke onderbouwing is niet aangeleverd. Gelet hierop wordt hiervoor geen ontheffing verleend. Er wordt geen ontheffing verleend voor het gebruik van het middel honden, niet zijnde lange honden, als dodingsmiddel aangezien dit middel niet geschikt is voor het doden van de spreeuw. De hond is wel toegestaan ten behoeve van het opsporen en vangen van de spreeuw. Het gebruik van slag-, snij en steekwapens, alsmede cervicale dislocatie is alleen toegestaan bij in nood verkerende, gewonde exemplaren. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlagen bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 september 2020. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officiële bekendmakingen.nl.

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing.

- Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude.

Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- Politie Regio Utrecht, coördinator bijzondere wetten.
- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

BIJLAGE A: Verjaging met ondersteunend afschot op fruitpercelen

Voorschriften verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 20 augustus 2020, zaaknummer Z-WNB-BSB-2020-0909

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming zijn op grond van artikel 5.3 Wnb de volgende voorschriften verbonden:

Gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker

Door gebruikmaking van deze ontheffing verklaard ontheffinggebruiker kennis genomen te hebben van de inhoud van op deze ontheffing van toepassing zijnde Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de Begrippenlijst, zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van deze ontheffing gebruik wordt gemaakt. De Gebruikersvoorschriften ontheffinggebruiker, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de begrippenlijst, welke te raadplegen zijn op de website www.fbeutrecht.nl en www.provincie-utrecht.nl, worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

Reikwijdte

De ontheffing geldt binnen het werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht voor de WBE's Kromme Rijn en Tussen Vecht en Oude Rijn voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025.

Specifieke voorschriften

1. De ontheffing geldt in de periode 1 juni t/m 31 oktober gedurende een uur van zonsopgang tot zonsondergang.
2. De ontheffing geldt voor het doden met behulp van het geweer, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, ter ondersteuning bij verjaging van de spreeuw (*Stumus vulgaris*) dit ter voorkoming en beperking van belangrijke schade aan de landbouw; zijnde fruitpercelen. Derhalve geldt de ontheffing voor fruitpercelen en percelen direct grenzend aan fruitpercelen
3. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan op de dagen zoals vermeld in de gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker.
4. De ontheffing mag pas worden gebruikt indien, aantoonbaar, minimaal twee preventieve maatregelen uit de toepasselijke 'Faunaschade Preventie Kit Module' zijn ingezet.
5. De ontheffing mag gebruikt worden binnen de afpalingskring van een geregistreerde eendenkooi mits en zover daar door de kooiker schriftelijke toestemming is verleend.
6. Het gebruik van jachthonden, niet zijnde lange honden, is toegestaan ten behoeve van het opsporen en vangen van de spreeuw. Met middel is niet toegestaan als dodingsmiddel.
7. Het gebruik van slag, snij- of steekwapens en geweer is toegestaan voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels.
8. Het doden door middel van cervicale dislocatie geldt alleen voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden.

Middelen

9. Middelen zijn toegestaan zoals benoemd in het besluit waar deze voorschriften onderdeel van zijn.

BIJLAGE B: Verjaging met ondersteunend afschot op percelen met olifantsgras

Voorschriften verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 20 augustus 2020, zaaknummer Z-WNB-BSB-2020-0909

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming zijn op grond van artikel 5.3 Wnb de volgende voorschriften verbonden:

Gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker

Door gebruikmaking van deze ontheffing verklaard ontheffinggebruiker kennis genomen te hebben van de inhoud van op deze ontheffing van toepassing zijnde Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de Begrippenlijst, zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van deze ontheffing gebruik wordt gemaakt. De Gebruikersvoorschriften ontheffinggebruiker, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de begrippenlijst, welke te raadplegen zijn op de website www.fbeutrecht.nl en www.provincie-utrecht.nl, worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

Reikwijdte

De ontheffing geldt binnen het werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht voor de WBE Kromme Rijn voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025.

Specifieke voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het doden met behulp van het geweer, haviken, slechtvalken en woestijnbuizersds, ter ondersteuning bij verjaging van de spreeuw (*Sturnus vulgaris*) dit ter voorkoming en beperking van belangrijke schade aan de landbouw; zijnde percelen met olifantsgras.
2. De ontheffing geldt in de periode 1 augustus t/m 30 november gedurende een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang.
3. Ondersteunend afschot is alleen toegestaan op percelen direct grenzend aan de slaapplaats en op de slaapplaats rondvliegende en invallende vogels. Het schieten op spreeuwen die zich in het olifantsgras bevinden is niet toegestaan
4. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan op de dagen zoals vermeld in de gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker.
5. De ontheffing mag pas worden gebruikt indien, aantoonbaar, minimaal twee preventieve maatregelen uit de toepasselijke 'Faunaschade Preventie Kit Module' zijn ingezet
6. Het gebruik van jachthonden, niet zijnde lange honden, is toegestaan ten behoeve van het opsporen en vangen van de spreeuw. Het middel is niet toegestaan als dodingsmiddel.
7. Het gebruik van slag, snij- of steekwapens en geweer is toegestaan voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels.
8. Het doden door middel van cervicale dislocatie geldt alleen voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden.
9. De ontheffing mag gebruikt worden binnen de afpalingskring van een geregistreerde eendenkooi mits en zover daar door de kooiker schriftelijke toestemming is verleend.

Middelen

10. Middelen zijn toegestaan zoals benoemd in het besluit waar deze voorschriften onderdeel van zijn.